

Oponentský posudek diplomové práce

Bezděkovská, Magdaléna: *Prekarizace práce a podmínky pracující chudoby na českém venkově*. Katedra sociální a kulturní antropologie, FF UPa, Pardubice 2017. 81 stran.
Vedoucí diplomové práce: PhDr. Hana Synková, Ph.D.

Předložená diplomová práce se zabývá tématem prekarizace práce a chudoby ve vybrané české vesnici. Autorka si klade následující výzkumné otázky: *Je možné o místní vesnici říct, že jsou zdejší lidé prekarizováni?* (str. 9) *Jak prekarizovaní lidé svou pozici na trhu práce případně řeší?* (str. 10) *Omezuje se v podmínkách českého venkova prekariát na „nižší třídu“ nebo dochází k prekarizaci práce obecně?* (str. 10) *Jak z ideologie flexibility vznikla realita prekarizace a jak se konkrétně manifestuje v pracovním prostředí informantů?* (str. 10). Hlavním teoretickým východiskem diplomové práce je pojetí prekarizace Guye Standinga (2011).

Práce je členěna do několika bloků. První blok vymezuje prekarizaci práce jako novodobý fenomén započatý v 70. letech 20. století s ideou vzniku globální tržní ekonomiky. Nabízí varianty definic prekarizace práce a souvztažnost s právními normami a fungováním pracovního trhu zejména podle různých mezinárodních institucí a též domácích odborových organizací. Autorka přidává vedle Standinga i pohledy některých sociologů a ekonomů (Keller 2010, Wacquant 2007, Maurin 2009 citováni v Keller 2010) a akcentuje její interpretaci jako nově vzniklou třídu v procesu utváření. V této části také seznamuje čtenáře s volbou tématu diplomové práce a se svou osobní zkušeností s pracovním procesem.

Následuje blok zaměřený na metodologii a sebereflexi. Vzhledem k tomu, že zvolená vesnice je bývalým autorčíným domovem a její rodiče a známí či jejich potomci v obci stále žijí, Magdaléna Bezděkovská se cítila být v pozici insidera a zvolila proto anonymizaci místa. Autorka nespecifikuje dobu výzkumu, který je postaven převážně na zúčastněném pozorování a polostrukturovaných rozhovorech akcentujících biografickou metodu vedených s 11 informanty různého věku. Členění výpovědí respondentů do tří věkových skupin (do 30 let, 30-50 let, od 50 let) a mezigenerační rozdíly v řešení prekarizace práce je posledním tematickým blokem.

Autorka dochází k závěru, že s transformací společnosti a jejího přechodu ze socialistického fungování do kapitalistického byl velmi intenzivně zasažen venkov s primárně zemědělskými zaměstnavateli. S privatizací a rozpadem zemědělských družstev došlo

k zásadní změně života místních obyvatel, kteří museli za prací začít dojíždět (či se nedokázali na tuto změnu adaptovat).

Magdaléna Bezděková předkládá určitou formu případové studie, jejímž přínosem je zprostředkování perspektiv a strategií různých lidí, kteří se s prekarizací setkávají, a to zejména právě v souvislosti s generačními rozdíly. Pro detailní případovou studii by však bylo zajímavé i více zdůraznit, proč lidé různých generací v obci zůstávají, jaká je její celková zaměstnanost či nezaměstnanost. Přestože je genderová perspektiva v textu přítomna – zvláště v souvislosti s problematikou dojíždění za prací bez schopnosti řídit auto zejména u starších žen – bylo by pokrytí tohoto tématu – například i v kontextu mezigenerační výpomoci při péči o malé děti či naopak staré nemohoucí osoby – velmi zajímavé.

Diplomová práce je zpracována přehledně a je zřejmé, že autorka se výzkumu dostatečně věnovala. Z hlediska teoretického by však bylo vhodné rozšířit perspektivu i o další teoretické přístupy ke studiu sociálních nerovností (například Šanderová, Šmídová 2010, Šanderová 2000), ekonomické antropologii (Hann, Hart 2011) a transformaci tzv. socialismu (Kurti, Skalník 2009). Bylo by vhodné se vyhnout některým nepřesným formulacím, které nejsou v textu uvedeny jako doslovné citace, přestože u některých je odkaz na zdroj: „... již v dávných dobách byl prvopočátek toho, čemu v současnosti říkáme prekarizace práce, aniž by si to kdysi kdokoli uvědomoval...“ (str. 15); „co se týče nahrávání rozhovorů, tak s někým to bylo jednodušší a s někým složitější.“ (str. 31); „Dále jsem prostudovala některé údaje zveřejněné na Českém statistickém úřadě nebo Úřadu práce.“ (str. 34) – které? V práci se občas objevují chyby v interpunkci.

Předložená diplomová práce splňuje požadavky kladené na absolventskou práci magisterského studia oboru sociální antropologie. Na základě výše uvedeného proto navrhuji hodnocení práce velmi dobře.

Dne 12.1. 2018

PhDr. Lívia Šavelková, Ph.D.